

International Journal of **Kannada** Research

www.kannadajournal.com

ISSN: 2454-5813

IJSR 2017; 3(1): 112-115

© 2017 IJKS

www.kannadajournal.com

Received: 22-11-2016

Accepted: 23-12-2016

ಶ್ರೀ ವಾಯ್.ಎ. ಜಕ್ಕಣ್ಣವರ
ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ
ವಿ.ವಿ.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಡಾ|| ಲಿಂಗರಾಜ
ಲಿಂಗರಾಜ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ
ಬೆಳಗಾವಿ

ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ

ಶ್ರೀ ವಾಯ್.ಎ. ಜಕ್ಕಣ್ಣವರ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಡಾ|| ಕೆ.ಆರ್.ಸಿದ್ದಗಂಗಮ್ಮ

ಕನ್ನಡ ರಂಗ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ೧೮೮೦ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಸಿಂಗಾರಾಯನಿಂದ ರಚನೆಯಾದ 'ಮಿತ್ರಾಮಿಂದ ಗೋವಿಂದ' ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ನಾಟಕವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದರೂ ಈ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವರು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮೊದಲು ನಾಟಕಗಳಿದ್ದರೂ ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಟಕದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಶಾಲೆ, ನಾಟಕ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವು ಅಭಿನಯ ನೃತ್ಯಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಮೈಸೂರಿನ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಅರಸರ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕಶಾಲೆ ಇತ್ತೆಂದು 'ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ವಿಜಯ' ಕೃತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಳದಿ ಅರಸ ವೆಂಕಟಪ್ಪನಾಯಕನ ಕುರಿತ "ಕೆಳದಿನೃಪವಿಜಯ"ದಲ್ಲಿ "ಇಕ್ಕೇರಿಯರಮನೆಯೊಳ್ಳಿಚಿತ್ತರ್ ರಚನಾ ಕೌಶಲದಿಂದ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಂ ನಿರ್ಮಾಣಗೈಯ್ದನ" ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದೆ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಭರತೇಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ 'ನಾಟಕ' ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಧಾರವಾಡದ ಸಮೀಪದ ಮುಗದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ೧೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿಲಾ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಹಾಸಾಮಂತಂ ಮಾರ್ತಾನ್ದಮಂ ತಮ್ಮ ಮುತ್ತಯ್ಯಂ ಮಾಡಿಸಿದ ಬಸದಿಯಂ ಪಡಿಸಲಿಸಿ ನಾಟಕಶಾಲೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಶಿಲಾಸ್ತಂಭಮಂ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕತಾರಾಂಬರಂ ನಿರಿಸಿದಂ ಎಂದಿದೆ ಅಲ್ಲದೇ ಹೊಯ್ಸಳ ದೊರೆ ವೀರಬಲ್ಲಾಳ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಟನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಸೊರಬದ ಶಿಲಾ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಪಂಪ 'ಕೃತಾನುಕರಣಮ ನಾಟಕಂ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ೧೦ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ ನಾಟಕ ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದರೂ ಸಹಿತ ರನ್ನನ ಗದಾಯುದ್ಧ ರಾಘವಾಂಕನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕಗಳು ರಚನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದಷ್ಟೇ ಅರಿಯಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರತೆ ಕಂಡುಬಂದದ್ದು ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ೧೮೮೦ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲೆಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದ ಅರಮನೆಗೆ ಪಾರಸೀನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯೊಂದು ಬಂದು ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿತು. ಈ ನಾಟಕದ ರಂಗಪರಿಕರ, ರಂಗಸಾಧ್ಯತೆ ನಟರ ಅಭಿನಯ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಒಡೆಯರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ೧೮೮೨ ರಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಸಭಾ" ಎಂಬ ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಒಡೆಯರ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಸಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ನಾಟಕ ಬರೆಯಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಶಾಕುಂತಲಾ ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶಿಯ, ರತ್ನಾವಳಿ, ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತೆ, ಮಾಲತೀಮಾಧವ, ಚಂಡಕೌಶಿಕ ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಬಹುಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರಾದ ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಕಾರನಾದ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನ ನಾಟಕದ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರೂ ಆದರೆ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನ ನಾಟಕದ ಅನುವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ನಾಟಕಗಳ ಅನುವಾದದಷ್ಟು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕದ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ನಾಟಕದ ತಿರುಳು ಸೌಂದರ್ಯ, ಆಳ ಔನ್ನತ್ಯಗಳೂ ಕಂಡುಬಂದು ಈ ನಾಟಕ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುವಾದಿತಗೊಂಡಿದ್ದು ಭಾಷಾಂತರ ಕಲೆಗೆ ಇದೊಂದು

Correspondence

ಶ್ರೀ ವಾಯ್.ಎ. ಜಕ್ಕಣ್ಣವರ
ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ
ವಿ.ವಿ.

ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ ಇದೇ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಅಳಸಿಂಗರಾಚಾರ್ಯ ಇವರು ಭಾಸನ ನಾಟಕಗಳಾದ ಸ್ವಪ್ನವಾಸವದತ್ತ ಮತ್ತು ಪಂಚರಾತ್ರ ಎಂಬ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಲೋಪವಾಗದಂತೆ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈಸೂರಿನ ಅನಂತ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಹರ್ಷನ ನಾಗಾನಂದ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ.

ಇದರ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ. ಶೂದ್ರಕನ 'ಮೃಚ್ಛಿಕಟಿಕ' ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲೊಂದು ಇದು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎನ್ನಬಹುದು. ಮೂಲಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದು ನಂಜನಗೂಡಿನ ಸುಬ್ಬಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಅನುವಾದಗಳು ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವಾದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಎಲ್.ಗುಂಡಪ್ಪ, ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟ, ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಎಂ.ವಾಸುದೇವಭಟ್ಟ ಗಣಪತಿ ಮೊಳಿಯಾರ ಪಂಡಿತ ಕವಲಿ ಮೊದಲಾದವರು ಕಾಳಿದಾಸ, ಬಾಸ, ಭಟ್ಟನಾರಾಯಣ ಶೂದ್ರಕ, ಶ್ರೀಹರ್ಷ ಮೊದಲಾದವರ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಆಳವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಭಾಷಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯಿಂದ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಿಯಾಗದಂತೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪರಿಚಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ನಾಟಕಗಳು ಅನುವಾದಗೊಂಡಂತೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಿಂದಲೂ ನಾಟಕಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡವು ಕೆಲವರು ಮೂಲದಲ್ಲಿದಂತೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲವರು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನುವಾದ ರೂಪಾಂತರ ಮಾಡಿದರು (೧೯೯೫) ರಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡರು ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್‌ನ "ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್" ಹಾಗೂ "ಎ.ಮಿಡ್‌ಸಮ್ಮರ್ ನೈಟ್ಸ್ ಡ್ರೀಮ್" ನಾಟಕಗಳನ್ನು "ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವ" (೧೯೯೫) ಹಾಗೂ "ಪ್ರಮೀಳಾರ್ಜುನೀಯ" (೧೯೯೬) "ಸೀತಾಸ್ವಯಂವರ" (೧೯೦೧) ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವ ನಾಟಕವನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂಲದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಘಟನೆಗಳು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮೀಳಾರ್ಜುನೀಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮತನವನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರು ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್ ನಾಟಕವನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕಾವ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಗದ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ ಹೀಗೆ "ಕನ್ನಡ ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್", (೧೯೩೬) ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಯವರ "ಪಾರಸಿಕರು" (೧೯೩೫) ಎಸ್.ಜಿ.ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರ "ದಿ ಲಾಸ್ಪ ಡೇ ಆಫ್ ಸಾಕ್ರೇಟಿಸನ" ನಾಟಕವನ್ನು "ಸಾಕ್ರೇಟಿಸ್ ನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳು" ಮತ್ತು ಇಬ್ಬನನ "ದಿ ಡಾಲ್ಸ್ ಹೌಸ್" ನಾಟಕವನ್ನು "ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆ", "ದಿ ವಾರಿಯರ್ಸ್ ಆಫ್ ಹೆಲ್ಮೆಟ್", ನಾಟಕವನ್ನು "ಆರ್ಯಕ"

ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುವಾದಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಗುಂಡೋಕ್ಕಷ್ಟ ಚಿರುಮರಿಯವರಿಂದ ಅನುವಾದಿತ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ಒಥೆಲೋ (೧೮೮೫) ಸಿ ಆನಂದರಾಯರು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ ರಾಮವರ್ಮ ಲೀಲಾವತಿ ಎಂದು ರೊಮಿಯೋ ಜೂಲಿಯೆಟ್ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರು ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾಸ್ತಿಯವರಿಂದ ಒಥೆಲೋ ನಾಟಕ ಶೂರಸೇನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿ.ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ಬನಾರ್ಡ್‌ಷಾನ "ಪಿಗ್‌ಮಿಲಿಯನ್" ಅದೇ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ.

ಕುವೆಂಪುರವರು ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ಟೆಂಪೆಸ್ಟ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ 'ಬಿರುಗಾಳಿ'(೧೯೩೦) ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಇವರ ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುವಾದಿತ ನಾಟಕ ಅಲ್ಲದೇ ಹ್ಯಾಮ್ಲೆಟ್ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬರೆದ "ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ" (೧೯೩೨) ನಾಟಕವು ಕನ್ನಡದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಕೆ.ವಿ. ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಆದ ಅಂತಿಗೊನೆ ಅನುವಾದ ಹಳೆಗನ್ನಡದ್ದು ಪಿ ಲಂಕೇಶ ಅವರು "ಈಡಿಪಸ್" (೧೯೭೨) ಹಾಗೂ "ಅಂತಿಗೊನೆ" (೧೯೭೧) ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು, ಆಡು ಮಾತಿನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ ಎಚ್.ಕೆ.ರಾಮಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಂದ ಟೆನಿಸಿ ಎಲಿಯಮನ ಗ್ಲಾಸಮೆನಾಜಂ ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗಾಜಿನ ಗೊಂಬೆ ಎಂದು ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ ಇದು ರೂಪಾಂತರದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅನುವಾದವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇದೊಂದು ಕನ್ನಡದ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕದಂತೆ ರೂಪ ತಳೆದಿದೆ. ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ ಅಹಮದ್‌ರವರು "ಗಾಜಿನ ಗೊಂಬೆ" ಎಂದು ಅದೇ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಅನುವಾದಗಳಂತೆಯೇ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಸಂವಿಧಾನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದು ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿನೇಬೇಕಾದ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡ ನಾಟಕಗಳೆಂದರೆ ಎ.ಎನ್.ಮೂರ್ತಿರಾಯರ "ಆಷಾಡಭೂತಿ", ಪರ್ವತವಾಣಿಯವರ "ಬಹದ್ದೂರ್‌ಗಂಡ", (೧೯೬೫) "ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ" (೧೯೭೦), "ಊಂಡಾಡಿಗುಂಡೆ", (೧೯೬೫) ಮೊದಲಾದವು ಪ್ರಮುಖವಾದವು

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನಾಟಕಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಅನುವಾದಗೊಂಡದರಿಂದ ಅವು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವೂ ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕ ರಚಿಸುವಾಗಲೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಸ್ತವಾಗಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನುವಾದಿತ ನಾಟಕಗಳೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದವು. ಮರಾಠಿ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುವದೆಂಬ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸದ ಶಾಂತರಸರ ನಾಟಕಗಳ ಮೇಲೆ ಬಯಲಾಟಗಳ ಪ್ರಭಾವದ್ದರೂ ವಸ್ತು ಪೌರಾಣಿಕವೇ ಆಗಿವೆ ಉದಾ:- ಉಷಾಹರಣ, ವತ್ಸಲಾಹರಣ, ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗಾಗಿ ನಾಟಕ

ಬರೆಯಲು ಹೊರಟ ಬೆಳ್ಳಾವೆ ನರಹರಿಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ನಾಟಕಗಳು ಇದೆ ಜಾಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ, ರುಕ್ಮಿಣಿ ಸ್ವಯಂವರ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ತುಕಾರಾಂ ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾದವು. ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಸೀತಾಪರಿಣಯ, ಸೀತಾ ಸ್ವರ್ಣಮೃಗ, ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಧಾನ, ರಾಜ ಸೂಯಯಾಗ ಮೊದಲಾದವು ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸಾಮಯ್ಯ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಸತಿತುಳಸಿ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ದಶಾವತಾರ, ಗೌತಮಬುದ್ಧ, ಷಷ್ಠಜಾನ ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಗ್ರೀಕ್, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಳವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಣು ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ.ಯವರು “ಗದಾಯುದ್ಧ”(೧೯೨೬), “ಸೋಪೋಕ್ಲಿಸನ್ ಎಜಾಕ್ಸ್”, ನಾಟಕವನ್ನು “ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್” (೧೯೨೯) ಎಂದೂ “ಪಾರಸಿಕರು” (೧೯೩೫) ಸೋಪೋಕ್ಲಿಸನ್ ಆಯಾಸ ನಾಟಕಗಳ ರೂಪಾಂತರಿಸಲು ಸಹಾಯವಾದದ್ದು ಶ್ರೀಯವರ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಚಿರಂಜೀವಿ ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸಿದ ಈ ನಾಟಕ ಸಂಚಲನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಭಾಷಾಂತರ ರೂಪಾಂತರಗಳಿಂದ ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕಗಳು ಕೃತಿಗಳೂ ರೂಪತಳೆಯ ತೊಡಗಿ “ಇಗ್ಗಪ ಹೆಗಡೆ ವಿವಾಹ ಪ್ರಹಸನ” (೧೯೮೭) ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಹವ್ಯಕ ಜನ ಮಾತನಾಡುವ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವೆಂಬ ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಇದೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶ್ರೀರಂಗ ಮತ್ತು ಟಿ.ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂವರರು ಬರ್ನಾರ್ಡ್‌ಷಾ, ಇಬ್ಬನ್ ಮೊದಲಾದವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲೇ ನಾಟಕ ರಚಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇಂಗ್ಲೀಷನ ಅಪೇರಾ ಮಾದರಿಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಗೀತರೂಪಕಗಳು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಪುತಿನ, ತಮ್ಮ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪು.ತಿ.ನ ರವರ “ಅಹಲ್ಯೆ”(೧೯೪೧), “ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ”(೧೯೪೫), “ಹಂಸದಮಯಂತಿ”(೧೯೬೫) ಮತ್ತು ಇತರ ರೂಪಕಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು.

ರಂಗಭೂಮಿಗಿಂತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯತೊಡಗಿದವು. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆ, ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಜಡಭರತ (ಜಿ.ಬಿ.ಜೋಶಿ) ವಸ್ತು, ಪಾತ್ರ, ರಚನೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದಂತೆಯೇ ಇತ್ತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಗತನಾಟಕಗಳು ಬರತೊಡಗಿದವು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅಯನಸ್ಕೋವಿನ ಬಾಲ್ಡನೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ ಬೊಕ್ಕತಲೆಯ ನರ್ತಕಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅನಂತರ ಅಸಂಗತ ನಾಟಕಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಾದರಿ ಎಪಿಕ್ ಮಾದರಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕಗಳು ರಚನೆಯಾಗತೊಡಗಿದವು. ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಾದ ಬಂಗಾಳಿ ಮರಾಠಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆಯ ನಾಟಕಗಳು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮರಾಠಿಯಿಂದ ವಿಜಯತೆಂಡೂಲ್ಕರ್ ಅವರ “ಶಾಂತತಾ ಕೋರ್ಟ್ ಚಾಲುಹೈ” ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ “ಸದ್ದು ವಿಚಾರಣೆ ನಡಿತಾ ಇದೆ” ಎಂದೂ ಬಾದಲ್ ಸರ್ಕಾರರ ‘ಪಗಲಾ ಫೋಡಾ’ ಹಾಗೂ ‘ಬಾಕಿ ಇತಿಹಾಸ್’ ಎನ್.ಎಸ್.ವೆಂಕಟರಾಂ ಅವರಿಂದ “ಹುಚ್ಚುಕುದುರೆ” ಹಾಗೂ “ಬಾಕಿ ಇತಿಹಾಸ್” ಬಿ.ವಿ. ಕಾರಂತರು “ಎವಂ ಇಂದ್ರಜಿತ್” ಅದೇ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದರ ಮೋಹನ್ ರಾಕೇಶ್ ಅವರ “ಅಷಾಡ್ ಕೆಎಕ್‌ದಿನ್” ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿಯವರು “ಆಷಾಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ” ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿದರು ಬರ್ನಾರ್ಡ್‌ಷಾ ಅವರ ‘ಆರಮ್ಸ್ ಆಂಡ್ ದಿ ಮ್ಯಾನ್’ ನಾಟಕವನ್ನು ‘ಚಾಕೋಲೆಟ್ ಸಿಪಾಯಿ’ ಎಂದು ಎಚ್.ಎ.ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತ ಭರಿತವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಎಚ್.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್ ಮೂಲತಃ ಕವಿಯಾದ ಇವರು ತಮ್ಮ ನಾಟಕ ರಚನಾ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ನಾಟಕಗಳಿಗಿಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣತೊಡಗಿದರು. ಇವರು ತಮಿಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ ಆಧರಿಸಿ “ಮದುರೆಕಾಂಡೆ”(೧೯೯೪), “ಮಾಧವಿ”(೧೯೯೪), ಮತ್ತು “ಮಾತೃಕಾ ಚರಿತ್ರೆ”(೧೯೯೪) ಪುರಾಣ ಮೂಲವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ, ‘ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್’ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಧರಿಸಿ ‘ಮಾರನಾಯಕ್’ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಎನ್ನುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ಯನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ “ಸಪ್ನನೌಕೆ”(೧೯೯೧) ನಾಟಕವು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಛಾಪನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ಕೆ. ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಗಳಾದ ‘ಭಗವದುಜ್ಜುಕೀಯ’ ಅಭಿಜ್ಞಾತ ಶಾಕುಂತಲ, ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ ಮತ್ತು ‘ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿ ಮಿತ್ರ’ ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಸೂಳೆ ಮತ್ತು ಸನ್ಯಾಸಿ, ಲೋಕ ಶಾಕುಂತಲ ‘ಚಾಣಕ್ಯ ಪ್ರಪಂಚ’ ಮತ್ತು ‘ವಿದಿಶೆಯ ವಿದೂಷಕ’ ಎಂದು ಕನ್ನಡದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪುನರ್ ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಇದೇ ಅವರಿಯಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಟಕಕಾರ ಬರ್ಟೋಲ್ಡ್ ಬ್ರೆಕ್ಟ್‌ನ್ ಹಲವಾರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಿ. ವೀರಣ್ಣ ‘ಮದರ್’ ನಾಟಕವನ್ನು ಕೆ. ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ‘ರಂಶಾ’ ನಾಟಕ ಲಿಂಗದೇವರು ಹಳೆಮನೆ ಮದರ್‌ಕರೇಜ್ ಮತ್ತು ಗುಡ್‌ವುಮೆನ್ ಆಫ್ ಸೆಜುವಾನ್ ನಾಟಕವನ್ನು ಜೆ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್ ಮತ್ತು ರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರ್ತಿ ಅವರು ‘ಗೇಲಿಯೋ’ ಗೋಪಾಲ ವಾಜಪೇಯಿ ಮತ್ತು ಜೆ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್ ಅವರು ಕಕೇಷಿಯನ್ ಚಾಕ್ ಸರ್ಕಲ್ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ನಾಟಕಗಳಾದ “ಕಿಂಗ್ ಲೇಯರ್”(೧೯೮೮) ಮತ್ತು “ಮಾಕ್‌ಬೆತ್”—ಎಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ. “ಜೂಲಿಯಸ್ ಸಿಸರ್”, “ಮಾಕ್‌ಬೆತ್” “ವೆನಿಸಿನ ವರ್ತಕರು”, “ಹಾಮ್ಲೆಟ್”, “ನಿಮಿಷ ಓಥೆಲೋ” ನಾಟಕಗಳನ್ನು—ಕೆ. ಎಸ್. ಭಗವಾನ್. “ಎ ಮಿಡ್ ಸಮರ್ ನೈಟ್”, “ಓಥೆಲೋ”(೧೯೮೩)—ಕೆ. ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್, ರಾಮಚಂದ್ರದೇವ ಮುಂತಾದವರು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಸ್ಟ್ರಿಂಡ್‌ಬರ್ಗ್, ಗೊಗಲ್, ಚೆಕಾಫ್, ಲೋರ್ಕೆ, ಇಬ್ಸೆನ್ ಮೊದಲಾದವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಗಳ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ಎಂಭತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು, ದಲಿತಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ, ರೈತ ಸಂಘಟನೆ, ಎಡ ಪಂಥೀಯ ಸಂಘಟನೆ, ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘಟನೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಮಕಾಲೀನ ನಾಟಕಕಾರರ ನಾಟಕಗಳ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾಣತೊಡಗಿದವು. ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಮನೋಧೋರಣೆಯ ನಾಟಕಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಗಿರೀಶ ಕರ್ನಾಡರ ಯಯಾತಿ(೧೯೯೧), ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ(೧೯೯೫), ತುಘಲಕ್(೧೯೬೧), ಹಯವದನ(೧೯೭೧), ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಹರಕೆಯಕುರಿ(೧೯೮೩), ಜೈಸಿದನಾಯ್ಕ(೧೯೭೫), ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ(೧೯೮೯), ತುಕ್ರನ ಕನಸು(೧೯೯೨), ನಾಯಿಕತ್(೧೯೯೧), ಮಹಾಮಾಯಿ(೧೯೯೯) ಮುಂತಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದವು. ದಲಿತಕವಿ ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಪಂಚಮ(೧೯೮೦), ನೆಲಸಮ(೧೯೮೦), ಏಕಲವ್ಯ(೧೯೮೪), ನಾಟಕಗಳು ದಲಿತರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಚಲನವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಯುವ ಭಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟದ ಬಲವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ಎಚ್. ಎಸ್. ವೇಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಅಗ್ನಿವರ್ಣ, ಚಿತ್ರಪಟ, ಉರಿಯ ಉಯ್ಯಾಲೆ ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಗಳಾಗಿವೆ. ನಿಸರ್ಗಪ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಕೆ. ರಂ. ನಾಗರಾಜರು ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಜೋರಪುರಾಣ, ತಿರುಕರಾಜ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಶುನಶ್ಯೇಷ, ಯಶೋಧರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜುಂಜಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾರದೆ ಕೈಲಾಸಂ, ರವರ ಜೀವನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಟಿ. ಎನ್. ನರಸಿಂಹನ್ ಅವರು ಟಿಪಕಲ್ ಟಿ.ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಕೆ. ರಂ. ನಾಗರಾಜ ಅವರು 'ನೀಗಿಕೊಂಡ ಸಂಸ್' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕರಾದ ಸಂಸರ ಜೀವನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಾಟಕ ರಚಿಸಿದರು. ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಸಂಸರ 'ವಿಗಡ ವಿಕ್ರಮರಾಯ' ನಾಟಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ 'ಹುತ್ತವ ಬಡಿದರೆ' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ನವೋದಯ, ನವ್ಯ ನವೋತ್ಥರ, ದಲಿತ, ಬಂಡಾಯ ಪಂಥಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಧೋರಣೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಾಟಕ ರೂಪ ಪಡೆದವು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ - 'ಚೋಮ' ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕುಬಿ ಮತ್ತು ಇಯಾಲ 'ಕಿರಗೂರಿನಗಯ್ಯಾಳಿಗಳು' ದೇವನೂರು ಮಹದೇವಪ್ಪನವರ 'ದ್ಯಾವನೂರು' ಬಡಿಲಾಳ, ಮತ್ತು 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಕುಂ.ವಿರಭದ್ರಪ್ಪನವರ 'ಬೇಲಿ ಮತ್ತು ಹೊಲ' ಇವು ನಾಟಕದ ರೂಪತೆಳೆದು ಯಶಸ್ವಿ ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗ ಕಂಡು ಬಂದದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯನಾಟಕ ಶಾಲೆ, ಹೆಗ್ಗೋಡಿನ ನಿನಾಸಂ, ಮೈಸೂರಿನ ರಂಗಾಯಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಣೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಶಿವ ಸಂಚಾರ ತಂಡವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ರಂಗತರಬೇತಿ, ರಂಗನಿರ್ದೇಶನ, ನಾಟಕ ರಚನೆಯ ಶಿಬಿರಗಳಿಂದ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಯುವಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕ, ಬೀದಿ ನಾಟಕ, ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಮನರಂಜನಾ ನಾಟಕಗಳು ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು

ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಅನುವಾದ, ರೂಪಾಂತರ, ಸ್ವತಂತ್ರ ರಚನೆಯ ವೈವಿದ್ಯಮಯವಾದ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಗ್ರೀಕ್, ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಾದ ಬಂಗಾಳಿ, ಮರಾಠಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲಗು ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಹಲವು ನಾಟಕಗಳು ಭಾಷಾಂತರ, ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಈ ನಾಡಿನ ಪೌರಾಣಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಜೀವಸತ್ವ ಪಡೆದು ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶಿತ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ - ಡಾ. ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ
2. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ - ಪ್ರೊ. ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್
3. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಲೋಕನ - ಡಾ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಭಗವತಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಮೇಲಿನಮನಿ.
4. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ - ಸಿ. ಪಿ. ಕೆ.
5. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮಾಂಸೆ - ಡಾ. ಸಿ. ಬಿ. ಹೊನ್ನಯ್ಯ
6. ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿ - ಡಾ. ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ
7. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ - ಶ್ರೀ. ನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ
8. ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ - ತ. ಸು. ಶಾಮರಾಯ
9. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದಯಕಾಲ - ರಾ. ಯ. ಧಾರವಾಡಕರ.